

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Scholia In Primarias Preces Imperatoris

Chokier, Jean de

Coloniae Agrippinae, 1674

XLIII. An Decanus & Capitulum possit impedire possessionem Precistæ, si
constet de inuistitia & defectu ipsius tituli

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62387](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62387)

lis contra Triennalem quia non dicitur beneficium litigiosum, *Rebuff. ad Reg. de Triennali, gloss. 5. & in addit. ad d. Reg. vers. sextus casus.*

P CVM OMNIBUS JURIBUS ET PERTINENTIIS) Quorum appellatione veniunt, quæ à lege, consuetudine, vel statuto deputata sunt, *Rebuff. in forma Mand. Apost. in gloss. verbi Pertinentijs.*

Q PERSONIS IPSIS ETIAM DUO VEL TRIA) Atque ita Precistæ majori favore dignantur, quàm nominati ab Universitatibus: quia isti debent exprimere beneficia, quæ obtinent, etiam si unum minimum haberent, & hoc, ut Universitates instruantur, an Impetrantes Nominaciones habeant duas præbendas, aut dignitatem cum præbenda, aut beneficia alia usque ad certam summam: Nam his casibus non debent universitates Nominaciones concedere, nec Collatores eisdem providere: ut latè ostendit *Rebuff. in rr. nominat. questio 9.* Precistæ autem non tenentur hoc exprimere; quia etiam si habeant duo, vel tria, vel plura, quorumcumque qualitatis & valoris, possunt nominari, & vigore Precum hujusmodi Nominacionis in quocumque mense vacans beneficium acceptare, ut antè ostendimus: etiam non obstante alia gratia expectativa, vel mandato de providendo, ut postea subiicitur.

R CUIUSCUMQUE ANNI VALORIS) Limita hoc in civitate, & diocesi Leodien. in beneficiis, quæ excedunt duas argenti Marchas. Beneficiorum enim quorum fructus non excedunt dictas duas argenti Marchas, libera relinquitur collatio Ordinarijs, nec illa sub quibusvis gratijs contineri ex constitutione Eugenia de data anni 1432. quæ confirmata est per Sixtum anno 1479. & Pium II. anno 1458. atque etiam postea per Maximilianum I. & Carolum V. Inpp manifestum est. Porro argenti Marcha valet ducatos sex de Camera, teste *Gomesio ad Reg. de Valore, Wamel. conf. 237. n. 20. de Preb.* Ducatus autem de Camera valet unum scutum auri in auro cum uno Julio. Julius porro æstimatur denario antiquo Romano seu Regali Hispanico, ut ostendi in tractatu de re nummaria ante aliquot menses in lucem edito.

S CONFERRERE, ET ASSIGNARE) Quid si Collatores nolint? Procedent executores contra eos per censuras, ut hic subiicitur, aut Precistæ recurrat ad superiorem immediatum, aut Papam, qui semper potest adiri jure concursus, qua de re vide, quæ latè scribit *Pet. Rebuff. ad concord. Francie, §. si quis verò, verbo disposuerit, & seqq.* Quid si Collator latitet aut aliàs obset quò minus fiat ipsi inhibitio, aut insinuatio? perindè erit ac si facta fuisset; sicut pro citato habetur, qui se occultat, vel impedit ne possit citari, *c. quoniam frequenter, §. porro, ut lite contest. cap. 1. de foro compet. Guimer. ad Pragmat. sanctio. rit. de collatio.*

*As decal
7. n. 6. Ca.*

Quæritur ulterius ad Decanus, & Capitulum possit impedire Precistam, denegando illi possessionem, si constet de injustitia, & defectu tituli? Et vide-

ter

tur prima fronte posse; quia in beneficiis admittitur exceptio defectus tituli, *Abb. in cap. litteris de restitut. spol.* Secundò, quia beneficium Ecclesiasticum sine Canonica institutione obtineri non potest, *c. beneficium, de regulis jur. in 6.* Tertiò, quia præjudicium publicum vertitur: nam retinens beneficium cum defectu tituli, peccat mortaliter, *cap. dudum. 2. de Electio. c. nemo & c. nullus 11. quæst. 3.* & talis nõ est admittendus, ne detur vitiosus ingressus, contra text. *in cap. 1. de eo, qui mitt. in possess. caus. rei seru.* Contrarium tamen vero similis est. Nam licet beneficium non possit effici Clerici, nisi prævia institutione Canonica, & legitimo titulo; dictis juribus, possessio tamen potest transferri sine titulo; *Abb. in cap. in litteris, de Restit. spol.* & quod dictum est beneficium sine Canonica institutione obtineri non posse, hoc verum est respectu juris, non respectu possessionis, quæ plus facti, quàm juris habet; *L. 1. §. adipsi scimus, & §. si vir, & L. possessionem, ff. de acq. hered. Mandos. ad Reg. de Annal. quæst. 25. nu. 2.* Hinc fit ut exceptiones, quæ concernunt titulum, non impediant inuisionem in possessionem; *Abb. in cap. cum olim. nu. 15. de causa possess. & propt. & in cap. post cessionem, nu. 6. & 13. de concess. præbend. Gonzalez. ad Reg. VIII. Cancell. glos. 15. §. 2. nu. 85. ubi multos allegat, & ita dicit servare Romam.* Sed hic Precista habet titulum coloratum, qui sufficit ad tollendam omnem intrusionem; *Rota decis. 279. alias 261. titulum dico coloratum ex concessione Precum ipsi facta per Cæsarem, satis validum, ut Decanus;* & Capitulum adstringantur ad illius receptionem, cum illud non habeat, nisi nudum Institutionis ministerium: secus tamen esset si haberet liberam collationem, quia tunc posset ei competere causæ cognitio, possetq; se opponere & appellare, & interea conferre, *Pet. de Anchor. & Dominic. in c. 2. ut lite pendente, Arnulphus Ruz. aus. tr. jur. Regal. privileg. 6.* Hoc cessante tenetur recipere Precistam, salvo jure cuiuslibet, quia non spectat ad Capitulum cognoscere de viribus tituli; *Philipp. Probus tr. regal. qu. 36.* sed est Executoris, qui jus tertij non tollit, seu illi non derogat, *L. 2. §. meritò, & §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico.* Et secundum hanc conclusionem nuper consultus respondi pro Domino Hermanno Kinckio contra Capitulum S. Adelberti Oppidi Aquigranensis. Proponebatur enim mihi in facto, eundem Dominum Hermannum Kinckium Rectorem & possessorem Ecclesiæ Parochialis S. Petri dicti Oppidi fuisse vigore Primariarum Precum Cæsaris assecutum possessione Canonici & præbendæ S. Adelberti d. Oppidi anno 1616. Julij 3. citra tamen comòdum fructuũ, qui juxta illius Ecclesiæ statuta pro biennio integro partim debetur fabricæ, partim hæredibus defuncti: in eaq; possessione mansit integro triennio: quo elapso movetur illi dubium, an ejus Cæsarea provisio subsisteret propter incòpatibilitatẽ, licet alioqui dicta Ecclesiæ Parochialis sit ita Ecclesiæ S. Adelberti vicina, ut comòdè utriq; deservire possit. Nihilominus ut rẽ cõstitueret in vado, recurrit ad S. anctis à quo obtinet gratiã super nova

provi-

pitulum
possi
pe
cistam
m
cipiat

Casus Pvd.
cum Ec-
clesiæ S.
Adel. A.
quon;

provisione cum retentione Parochialis, idq; anno 1619. 15. Kal. Octob. cum clausula: *Dummodo Canonicatus & prabenda, ac Parochialis Ecclesia huiusmodi debitis propterea non fraudentur obsequijs, & animarum cura in dicta Parochiali Ecclesia nullatenus negligatur, & idem Hermannus eidem Ecclesie deservire, & apud illam personaliter residere, nec quicquam ex illius servitio debito prætermittere debeat, ac pro illis diebus & horis quibus d. Ecclesia S. Adelberti ratione Canonicatus & prabende non inservierit, distributiones non lucretur.* Vigore hujus novæ provisionis, & dispensationis Apostolicæ, idem Dominus Hermannus triennio post adeptam possessionem, finitisque annis carentiæ, petit se admitti ad residentiam, & de fructibus sibi responderi, aliaque, ut moris est: Capitulum recusat, allegatque prædictam gratiam Apostolicam tam circa provisionem, quam Ecclesie Parochialis retentionem, esse subrepticam, nec eidem Domino Hermannus suffragari. In primis quia subtrahit verum valorem. Secundò quia narravit comode utriusque se deservire posse, quod falsum est, ut prætendant, propter onera curæ incumbentiæ, quæ sunt incompatibilia cum oneribus d. Ecclesie S. Adelberti. Tertiò, quia utrumque retinuit per triennium, & ultra, sine dispensatione legitima, ideoque fuit privatus, ut prætendant, utroque ipso jure, juxta resolutiones Ill. um Cardinalium, Interpretum sacri Concilij Trident. relatas per Wamel. *conf. 233.* cujus privationis taciturnitas propter vitium ambitionis, & execrabilitatis, reddit gratiam simplicis provisionis seprepticam.

Quærebatur modò an Capitulum esset fundatum, hoc est, an Dominum Hermannum posset impedire, quominus admittatur ad primam residentiam cum plenitudine juris Canonicalis, possitque ei objicere incompatibilitatem Canonicatus continuam residentiam requirentis, cum Parochiali curam animarum habente, & personalem residentiam requirente? Respondi, non videri fundatum, nec præmissa Domino Hermannus posse objicere. Rationes autem quæ memoverunt sunt illæ, quas præmissi, nimirum, quòd Dominus Hermannus habeat titulum coloratum, neque esse Capituli, discutere exceptiones, quæ concernunt titulum, sed esse iudicis Executoris: coram quo si tertius illas opponat, is videbit an relevantes sint, vel non: Capitulum enim habet nudum ministerium installationis, nec titulus provisi habetur in consideratione in nudo ministerio facti, & possessionis, ut pulchrè resolverunt Arnulphus Ruzaeus *tract. jur. Regal. privileg. 6. per tot. & Philipp. Probus eod. tract. quest. 36. etiam per tot.*

Imò, etiam si in casu præsentis quæstionis discutendus esset titulus Domini Hermannus, luce clarius appareret coloratus, qui sufficit, ut tueri se possit Reg. de triennali. Illi enim soli discoloratum habere dicuntur titulum ad effectum illius REGVLÆ, qui habent titulum per simoniam, vel titulum de reservato beneficio, reservatione in corpore juris clausula: quia isti duo casus dumtaxat excipiuntur, ut non juvent triennales, ut

Capitulum habet tantum nudum installationis ministerium.

ut patet Regulam intuenti. Itaq; tantum abest, ut tempus illud triennij, quo continuavit possessionem Canonici sibi datam cum Ecclesia Parochiali, officere ipsi possit, quin illi prosit adversus quoviscumque: Nam licet ex sententia quorundam casus Execrabilitatis non includatur Regula de Triennali, ita ut constituto de ea, possessio Triennalis non relevet, contra quam tamen sentit Gomef. *ad Reg. de Triennali, quæst. 10. vers.* Præterea non ex eo Regula, ubi in fortioribus terminis resolvit possessorem duarum Parochialium juxta Regulam de Triennali, tamen clarum est, & extra omnem controversiam positum, quando Execrabilis habet titulum licet in validum (ut prætenditur in præsentis casu) vigore casu possedit per triennium, is potest juxta beneficium dictæ Regulæ: quia sufficit habuisse titulum ab eo, qui habuit potestatem conferendi, ut in præsentis casu. Unde licet aliqua de causa invalidus fuerit, dat tamen in dubio colorem possidendi, iuxta tradita in cap. *In nostris, de concess. præbend.* & ille titulus sufficit quoad dictam Regulam, & quoad effectum, ne spoliari possit. Ita Gomef. *ad Reg. vers. secundus est casus*, ubi in vers. seq. incip. *sed advertendum*, subjicit nullum præter Ordinarium superiorem posse talem possessorem compellere post triennem possessionem ad ostendendum titulum beneficii, vel provisionis suæ, ut not. DD. in cap. *licet Hely de Simon, & Mascard. late de Probation. tom. 3. conclus. 879.* Ex his igitur apparet quàm debili fundamento nitatur dictum Capitulum, dum prætextu non expressi veri valoris, aut triennalis possessionis duorum incompatibilium, conatur arcere D. Hermannum à residentia, & fructuum perceptione Canonici, & præbendæ S. Adalberti, præsertim cum nullum habeat contradictorem nec juris, nec facti, habeatque dispensationem à Seren. ut resideat in utraque Ecclesia, cum restrictiva de qua ante. Nec est quod Capitulum de subreptione dictæ dispensationis objiciat, tum quia Triennalis est, ut dixi, tum quia Capituli non est de eo cognoscere, ut cui nudum dumtaxat installationis ministerium competat, ut præ dixi, illaque sunt longioris indaginis, tum quia litteræ Apostolicæ habent executionem paratam, nisi concurrant aliæ similes litteræ, *Mohed. decis. 13. ut lite pend.* tum denique, quia subreptionis non dolosa non est habenda ratio, qualis hic fuit, *Illustrif. Card. Seraphinus decis. 1009. num. 6.* tum quia illa subreptionem inferre dicuntur, quæ si fuissent expressa, vel non tacita retraxissent Principem à gratia concedenda, vel saltem non ita de facili inclinassent illum ad concedendum, cap. *super litteris, cap. postulatisti, de Rescript. Staphil de litt. grat. tit. de modo, & forma impetrandi, vers. Præterea est dare, Illustrif. Seraphinus decis. 653.*

Atqui in hoc casu talis fuit suppressa qualitas, quæ si fuisset expressa, Papa nihilominus verisimiliter gratiam concessisset: quippe quod valor unius beneficii per errorem suppressi & etiamnum litigiosi, contra hæreticum potentem vix excedat 12. Imperiales, de quo fidem facit idem Dominus

L

Herman-

Casus Execrabilitatis an comprehendatur Reg. de Triennali.

An Triennalis cogatur ad ostensionem sui tituli.

Litteræ Apostolicæ habent executionem paratam.

Subreptionem qua inducantur.

Hermannus. Ecclesiæ verò Parochialis est etiam exiguus valor, nimirum 40. Imperialium in certis, licet Amplissimus senatus jam pridem accessionem laudabilem fecerit ex multis hæreticorum à S. C. M. Conyisariis, Pastoribus deputatis, & sic minimè sufficiens ad congruam vitæ sustentationem Domini Hermanni eximij alioqui Theologi atque optimè de Ecclesiæ Aque-meriti, ut qui totis decem annis in dicto suo pastoratu ea in urbe inter hæreticos tumultuantes existens Ecclesiasticis munus laudabiliter obivit, nulla tamen alia dote instructus, quâ dictæ suæ exiguæ Parochiæ, ut certè in oculis omnium esse, tantum abest, ut arceri à residetia deberet Canonicatus, cui comòdè cū dicta Ecclesia Parochiali deservire potest, quo casu jura nullâ inducunt Incompatibilitatē, DD. in c. de multa, de Præbend. Collect. in c. unico de ver. permu.

Quod cum ita sit, sequitur Capitulū S. A dalberti teneri admittere Dominū Hermannum ad residentiam, illique de fructibus respondere, quos etiam ei restituere reneatur pro tempore quo eandem residentiam illi onegavit, per not. illust. Card. Seraphini decis. 1015. num. 1.

An su-
mulavi
posse tito-
lus Precu-
cum tito-
lo Ord-
narij
Electus
na via ad
aliam re-
dendū
licet.
Electa
via inuti-
li non tol-
litur ut-
8.

Verum prætermittam hæc, quæ nos aliquantisper detinuit difficultate, aliam aggredior, quam vidi non ita pridem Leodij agitari, nimirum an detur cumulatō titulorum, videlicet provisionis Ordinarij & Precum Primariorum? Nominato enim per Cæsarem dabatur obstaculum, quòd præbendæ vacatō contigisset in mense Ordinarij; quem mensibus Precibus non subjacere plerique adstruebant. Itaque Nominatus novam accipit provisionem ab Ordinario quam insinuat Capitulo: Quærebatur an postpositis Precibus Cæsareis, quas antea Capitulo insinuaverat, posset uti collatione sibi ab Ordinario facta, & Capitulū cogere, ut se reciperet? Ratio dubitandi est, quòd electa una via non liceat redire ad aliam, cap. ut qui tuas, de electio. in 6. L. quod in heredes, §. eligere, ff. de tribut. actio. Nemoque uti potest titulo duplicato, L. cum res, C. de contr. ab. emptio. cap. inter dilectos, de fide instrum. Nihilominus tamen prævaluit contraria sententia, scilicet licere Præcille, si videat Precos suas effectum sortiri non posse ob impedimenta juris, vel facti, recurrere ad provisionem Ordinarij. Ratio est, quia electa via inutili non tollitur alia utilis, L. mater decedens, ibi DD. ff. de Inoff. testam. L. Claudius, ff. de acq. hered. Tiraquel. in L. boves, §. hoc sermone, nu. 15. & 16. ff. de verb. signif. proponensque actionem ineptam, si ab ea repellatur, potest proponere aptam, Tiraquel. ibid. nu. 16. Quæ etiam opinio geminatis arrestis stabilita est ab Amplissimo senatu Parisiensi, teste Agidio le maistre ejusdem curiæ Præsidi, in tract. de Regal. cap. 7. idque autoritate cap. post electionem, vers. tam ratione primæ quàm secundæ concessionis, de concess. præbend. & glos. not. in cap. nullus pluribus, de Reg. jur. in 6. Confert id quod scribit Mohedanus decis. 7. Ratio secunda est, quòd habens duas gratias, pro beneficio habendo, si utendo secunda succubatur, potest uti prima; quia istæ gratiæ non sunt contrariæ, licet sint diversæ, & ten-